

بسمه تعالی

روز معلم چه روزی است ؟

در اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ معلمان علیه رژیم شاه دست به اعتصاب و اعتراض زده بودند و رژیم با خشونت با اعتراض آنها برخورد کرد . بسیاری زخمی شدند و یکی از معلمان بنام ابوالحسن خانعلی که در دبیرستان جامی فقه و عربی تدریس می کرد و همزمان در دانشگاه برای اخذ درجه دکترا تحصیل می کرد با گلوله ای که مستقیماً به پیشانی او شلیک شد به شهادت رسید . معلمان قبل از پیروزی انقلاب اسلامی روز ۱۲ اردیبهشت هر سال را بعنوان روز معلم گرامی می داشتند و پس از پیروزی انقلاب اسلامی شهادت استاد مرتضی مطهری این روز را بیشتر مورد توجه قرار داد . استاد مطهری در روشنگری اقشار با سواد به ویژه قشر فرهنگی جامعه قدم های اساسی برداشته بود و آثار عمیق شهید مطهری در احیای فکر دینی اصیل و بی پیرایه و منطبق با نیاز روز جامعه در آن روزگار بسیار موثر بود . نقش کلیدی معلمان به عنوان مجریان آموزش عمومی و الگوهای اولیه دانش آموزان و دانشجویان در پیروزی انقلاب اسلامی بسیار مهم جلوه می کند . چرا که معلمان جامعه ، انسان سازان نسل بعدی اند ، لذا نقش آنان به گفته ی حضرت امام خمینی (ره) همچون نقش انبیا برای مردم می باشد.

هنر معلمی

معلمی شغل و حرفه نیست ، بلکه ذوق و هنر توانمندی است . معلمی در قرآن به عنوان جلوه ای از قدرت لایزال الهی نخست ویژه دات مقدس خداوند تبارک و تعالی است . در نخستین آیات قرآن که بر قلب مبارک پیغمبر اکرم (ص) نازل شد ، به این هنر خداوند اشاره شده است : اقرا باسم ربك الذی خلق ، خلق الانسان من علق ، اقرا و ربك الاكرم ، الذی علم بالقلم ، علم الانسان ما لم يعلم . (علق ۱-۵)

بخوان به نام پروردگارت که جهانیان را آفرید . انسان را از خون بسته سرشت بیافرید . بخوان و پروردگارت کریمترین است همان که آموخت با قلم ، آموخت به انسان آنچه را که نمی دانست .

در این آیات خداوند ، خود را معلم می خواند و جالب این که معلم بودن خود را بعد از آفرینش پیچیده ترین و بهترین شاهکار خلقت ، یعنی انسان آورده است .مقام معلم بودن خدا ، بعد از آفرینش قرار دارد . انسانی را که هیچ نمی دانست ، به وسیله قلم آموزش داد که این از اوج خلاقیت و هنر شگفت خداوند در امر آفرینش حکایت دارد .

روز معلم در جهان

از سوی یونسکو ، نهاد فرهنگی سازمان ملل متحد ف ۵ اکتبر (۱۳ مهرماه) روز جهانی معلم نامگذاری شده است بیش از ۱۰۰ کشور جهان ، از جمله ایران ، در جریان تصمیم گیری برای نامگذاری روز جهانی معلم حضور داشته و هدف از آن توجه بیشتر نسبت به نقش معلم در هر جامعه می باشد . بنابراین ، همه ساله در روز پنجم اکتبر در کشورهای مختلف جهان از مقام و نقش معلمان در جامعه تجلیل می شود . جوامع پیشرفته جهان اهمیت آموزش عمومی را به عنوان یکی از مهمترین و شاید تنهاترین عامل توسعه اجتماعی دریافته اند و سرمایه گذاری های عظیم و دراز مدتی را روی آن انجام داده اند . در این روز نه تنها معلمان مورد تقدیر قرار می گیرند ، بلکه دانش آموزان ارشد و قدیمی تر کنفرانس هایی را ارائه کرده و تمام وظایف یک معلم را انجام می دهند . به این ترتیب دانش آموزان به اهمیت معلم ها و کار سخت آن ها پی می برند و از سوی دیگر آموزگاران نیز به یاد می آورند که وقتی دانش آموز بودند چه احساسی داشتند .

ایالات متحده – هفته اول می – در ایالات متحده روز ملی معلم اولین سه شنبه ماه می برگزار می شود اما هفته اول ماه می به طور کل هفته معلم محسوب می شود . انجمن ملی آموزش و پرورش ایالات متحده این روز را به عنوان روز معلم برای قدردانی از زحمات معلمان تعیین کرده است . ولی تاریخچه تعیین روز معلم در تقویم ایالات متحده ، به تلاش های (رایان کراگ) معلم ویسکانسین در سال ۱۹۴۴ باز می گردد .

او با بحث و جدل زیاد با مسئولان سیاسی و آموزش و پرورش تلاش بسیاری برای ثبت روزی تحت عنوان روز معلم در تاریخ رسمی کشور کرد . او بعدها به روز ولت ، رئیس جمهوری وقت ، نامه ای در این مورد نوشت و روز ولت نیز پنجاه و یکمین کنگره ایالات متحده را متقاعد به تعیین تاریخ ۷ مارس به عنوان روز ملی معلم کرد اما این روز بعدها به هفته اول ماه می تغییر یافت . این در حالی است که در ایالات ماساچوست آمریکا ، روز معلم در اولین یکشنبه ماه ژوئن برگزار می شود .

روز معلم در کشورهای دیگر چگونه است ؟

شاید باید در تعریف (روز جهانی معلم) و (روز معلم) دقت بیشتری کنیم . اینکه می توانیم برای (روز جهانی معلم) تاریخ واحدی را اعلام کنیم اما برای روز معلم نه .

از سال ۱۹۹۴ میلادی به بعد ، پنجم اکتبر (۱۳ مهرماه) هر سال از سوی یونسکو (روز جهانی معلم) اعلام شده است . اما بحث (روز معلم) چیز دیگری است . کشورهایی که (روز معلم) را در تقویم تاریخ خود ثبت کرده اند ، هر یک دلیل و بهانه خاصی برای ثبت چنین روزی دارند و هریک به گونه ای مراسم بزرگداشت روز معلم را جشن می گیرند . به بهانه (روز معلم) نگاه مختصری به بیان زمان و تاریخچه این روز و نحوه بزرگ داشت آن گروه وب گردی باشگاه خبرنگاران جوان مطالبی را گزارش کرده است که به شرح ذیل تقدیم می شوند :

افغانستان - ۵ اکتبر - در این روز مدارس تعطیل هستند اما دانش آموزان و معلمان به مدارس می روند و از آن ها با غذا و شیرینی پذیرایی می شود و بنا به سنت به معلمان هدایای ویژه ای داده می شود .

آلبانی - ۷ مارس - در هفتم مارس ۱۸۸۷ اولین مدرسه سکولاری که دانش آموزان آلبانی اجازه درس خواندن در آن را پیدا کردند تاسیس شد . تا پیش از آن تمامی مدارس تحت نظارت کلیسای کاتولیک بودند .

الجزایر - ۲۸ فوریه - دلیل خاصی برای ثبت این تاریخ در کشورالجزایر ذکر نشده است .

کره جنوبی - ۱۵ می - اولین بهانه نامگذاری روز خاصی با نام روز معلم در این کشور ، بازدید اعضای تیم جوانان صلیب سرخ کشور در تاریخ ۲۵ می از معلم سابق خود در بیمارستان بود . اما این روز در تقویم از سال ۱۹۶۵ به بعد و به بهانه سالروز تولد (سوجونگ کبیر) ، چهارمین دومین پادشاه خانواده (چوسان) در کره به تاریخ ۱۵ می تغییر پیدا کرد . برگزاری این مراسم ملی از سال ۱۹۷۳ تا ۱۹۸۲ متوقف شد ، اما پس از آن برگزاری مراسم مجددا ادامه پیدا کرد .

آرژانتین - ۱۱ سپتامبر - به افتخار بزرگداشت (دومینگو فاستینو سارمینتو) ، هفتمین رئیس جمهوری آرژانتین که در سال ۱۸۸۸ در آسونسیون در گذشت .

ارمنستان - ۴ اکتبر - ارمنستانی ها قبلا " اولین یکشنبه ماه اکتبر را به عنوان روز معلم جشن می گرفتند . اما به دلیل تصمیم مجلس نمایندگان این کشور در راستای اصلاح قوانین مربوط به تعطیلات و بزرگداشت ها ، این روز به ۴ اکتبر منتقل شد .

آذربایجان - ۵ اکتبر - آذربایجانی ها از سال ۱۹۹۴ ، درست زمانی که یونسکو تصمیم به برگزاری روز جهانی معلم گرفت ، این روز را با عنوان روز معلم در تاریخ کشور خود ثبت کردند .

بنگلادش - ۴ اکتبر - معمولا برگزاری مراسم بزرگداشت معلمان در این کشور یک هفته طول می کشد ، اما روز اصلی آن ۴ اکتبر است . در این مدت زمان هیچ روزی مدارس تعطیل نیستند و معلمان و دانش آموزان سر کلاس ها می آیند اما خبری از درس نیست

معلمان از تجربیات و خاطرات خود برای دانش آموزان صحبت می کنند و دانش آموزان هم برای معلمان خود کارت تبریک و یا هدایای ویژه ای می آورند .

بوتان - ۲ می - به مناسبت سالروز تولد پادشاه سوم این کشور که کشورش را با نظام آموزش و پرورش مدرن آشنا کرد .

برزیل - ۱۵ اکتبر - از ۱۵ اکتبر ۱۹۶۳ به بعد به مناسبت حکم ساخت مدارس ابتدایی در برزیل ، هر ساله مراسم بزرگداشت روز معلم در این کشور برگزار می شود .

استرالیا - آخرین جمعه ماه اکتبر - در استرالیا معمولاً آخرین جمعه ماه اکتبر به عنوان روز معلم شناخته می شود . اگر آخرین جمعه ماه اکتبر هم زمان با روز هالووین باشد ، مراسم بزرگداشت روز معلم به هفتم ماه نوامبر موکول خواهد شد . دلیل خاصی هم برای تعیین یک چنین تاریخی ذکر نشده است .

شیلی - ۱۶ اکتبر - در سال ۱۹۶۷ روز ۱۱ سپتامبر در شیلی به عنوان روز معلم شناخته می شد ، پس از آن تاریخ به دهم سپتامبر منتقل شد تا با روز دریافت جایزه نوبل (گابریل می سترال) شاعر شیلیایی در سال ۱۹۴۵ هم زمان شود . اما در سال ۱۹۷۷ تاریخ روز معلم بار دیگر تغییر کرد و به افتخار تاسیس انجمن معلمان شیلی به روز ۱۶ اکتبر منتقل شد .

چین - ۱۰ سپتامبر - دانش آموزان در روز معلم در این کشور علاوه بر اینکه با دادن هدیه و یا کارت های تبریک از معلمان خود قدردانی می کنند ، بر اساس سنت و مراسم ویژه ای به دیدار معلمان قدیمی خود در دیگر مقاطع تحصیلی می روند اما آنچه در مورد تاریخ روز معلم جالب به نظر می رسد این است که در سال ۱۹۸۵ میلادی ، دولت به طور ناگهانی تاریخ دهم سپتامبر را به عنوان روز بزرگداشت برای معلمان اعلام کرد و هیچ گاه هم توضیحی برای دلیل نامگذاری یک چنین روزی در این تاریخ خاص ارائه نداد .

تایوان - ۲۸ سپتامبر - تاریخ مراسم بزرگداشت روز معلم در کشور تایوان ۲۸ سپتامبر می باشد . دلیلی هم برای اینکه چرا در این روز برگزار می شود ارائه نشده است .

جمهوری چک - ۲۸ مارس - زادروز (یان آموس کمنسکی) نویسنده و فیلسوف چک .

روسیه - ۵ اکتبر - در روسیه بین سال های ۱۹۶۵ تا ۱۹۹۴ بدون هیچ دلیل خاصی در اولین یکشنبه ماه اکتبر مراسم بزرگداشت روز معلم برگزار می شد . اما پس از سال ۱۹۹۴ و اعلام روز جهانی معلم از جانب یونسکو ، روس ها نیز ۵ اکتبر را به عنوان روز معلم در تاریخ خود ثبت کردند .

ترکیه - ۲۴ نوامبر - (مصطفی کمال آتاتورک) معتقد بود که نسل جدید ترک ها توسط معلمان ساخته می شوند.

از سال ۱۹۲۳ میلادی ۲۴ نوامبر روزی است که به عنوان روز معلم در تاریخ این کشور ثبت شد .

اوکراین - اولین یکشنبه اکتبر - جمعه قبل از روز معلم را دانش آموزان و معلمان جشن گرفته و با یکدیگر به رستوران و یا کافه می روند .

فرانسه - در فرانسه ، مهد تمدن اروپا ، روزی به نام روز معلم وجود ندارد .

هند - ۵ سپتامبر - این روز مصادف است با سالروز تولد (سارولی راکیشنا) ، رئیس جمهوری سابق هند که اعتقادی شگرف به آموزش و پرورش داشت . راکیشنا یک دیپلمات برجسته ، پژوهشگر و دانشمندی خوشنام ، رئیس جمهور هند و بالاتر از همه یک معلم بود . زمانی که دکتر راکیشنا در سال ۱۹۶۲ رئیس جمهور هند شد ، گروهی از دانش آموزان و دوستانش با او ملاقات کردند و از او خواستند به آنان اجازه دهد روز ۵ سپتامبر ، سالگرد تولدش را جشن بگیرند .

دکتر راکیشنا در پاسخ گفت که به جای بزرگداشت سالروز تولد من ، مایه افتخارم است ، اگر ۵ سپتامبر به عنوان روز معلم شناخته شود . از آن پس این روز در هند روز معلم نامیده شد . روز معلم در کشور هند مورد توجه معلمان و دانش آموزان قرار دارد .

دانشگاه علمی - کاربردی اتاق ایران